

חוט של חסד

הגליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרצה שלום ארוש שליט"א פרשת | נח | ד' השון תשע"ט (13/10/18) | גליון 591

גן עדן עלי אדמות? יותר קרוב ממה שאתה חושב!

הראשון הוא שאחדות בלי אמת ואמונה אינה אחדות וסופה להתפרק, ולכן אהרן שהיה 'אוהב שלום ורודף שלום' היה גם 'אוהב את הבריות ומקרבן לתורה' כי ידע שלא ייתכן שלום בלי קרבה לתורה הקדושה. ומכאן תצא קריאה גדולה לעסוק בהפצה ויישר כוח גדול לכל העוסקים במלאכת הקודש שהם הם המרבים שלום אמתי בעולם.

והמסר השני הוא שאדם חייב תמיד לחפש את האמת בכל כוחו ולהתנתק מהמניעות שחוסמות אותו מלקבל האמת. והרבה מניעות מקורן בקבוצה שאליה האדם משתייך. אל תיסגר בגלל שאתה שומע רב שלא משתייך לקבוצה שלך, אלא צריך לשמוע את האמת ממי שאמרה. אל תסתכל לאיזה זרם, או חסידות, או עדה משתייך האדם שמולך, אלא תבקש אך ורק את האמת. ואם אתה רואה שהדרך שלך לא מביאה אותך לחיי אמונה ודבקות בה', לשלום עם עצמך ועם סביבתך ולגן עדן בעולם הזה – תדע שאתה עוד רחוק מהאמת, ותמשיך לחפש ותקבל ותשמע מכל אדם עד שתמצא את האמת שתאיר לך את אור האמונה ואת אור אהבת ה' ויראתו.

חוזרים לגן העדן

ומכיוון שה' אוהב את האחדות והשלום נאחד את שני המסרים למסר אחד:

בפרשה הקודמת קראנו על חטא אדם הראשון ועל גירושו מגן עדן, והשאיפה של כולנו צריכה להיות

המשך בעמוד 3

ומדוע זה הפיזור היה לטובתם? כי רק כך היה להם סיכוי למצוא את האמת! כי אין לך מניעה כמו חברה רעה, כמו שאומר רבי נחמן בשיחות הר"ן (פ): "בני אדם יש להם כח למנוע ולהסית את האדם לרחקו מעבודת הבורא ומצדיקי אמת יותר מן היצר הרע..." והתיקון הוא הבדידות כמו שממשיך ואומר בשיחה הבאה (שם פא): "ודע, אם היה האדם לבדו ולא היה אצלו בני אדם אחרים למנוע, אף על פי שגם אז היו באים על האדם כל הבלבולים וכל המחשבות הטורדות וכל המניעות, אף על פי כן בוודאי היה מטה עצמו לדרך החיים כי סוף כל סוף היה מטה תמיד לדרך האמת..."

כל זמן שהייתה בין אנשי דור הפלגה אחדות להרע ולכפור בה', הם היו מושפעים ומוסתים, סגורים ולכודים בבית כלא מחשבתי שלא אָפְּרָה להם לחשוב על האמת, ולא היה להם סיכוי לחזור בתשובה. ולכן, עבורם הפירוד והבדידות, הם לא עונש אלא הם הרפואה, שכאשר יהיו לבד יתעורר בהם היושר הפנימי ויוכלו להתבונן ולחזור אל האמת.

לא המדרש הוא העיקר

יש כאן שני רעיונות יפים, אבל העיקר הוא שני המסרים החזקים היוצאים מהם למעשה:

הולכים נגד ה', לעולם לא תהיה אחדות ביניהם. הפירוד והמחלוקת הם רק עניין של זמן.

במוקדם או במאוחר כל העסק היה "מתפוצץ". כאשר ההצלחה הייתה צוברת תאוצה – היה מתעורר הוויכוח 'מי בראש', מי ינהיג את הקבוצה כולה, ואז כל הרע שבאותם כופרים היה מתגלה ויוצא החוצה בצורה המכוערת ביותר. מאבקי השלטון היו קורעים אותם לגזרים וגובים מהם מחיר דמים יקר. הקב"ה רק הקדים את המאוחר

שהיה מגיע בכל מקרה, ובוזא מנע מהם הרבה יותר צער בהמשך.

ועל זה מובא בתהלים: "יתפרדו כל פועלי אוון" ומבאר המלבי"ם שהפירוד הוא לא עונש מאת ה'

אלא: "טבע פעולותיהם הרעות תחייב להם הפרידה והעדר החיבור והקיום". ומובא בגמרא שקשר רשעים אינו מן המניין, וכך אומר גם הזוהר הקדוש שהרשעים מתחילים בחיבור ומסיימים בפירוד.

זה לא עונש. זו מתנה!

וניתן גם לומר יותר מזה. הפירוד שה' זרע בין אנשי דור הפלגה היה לטובתם. זה היה חסד גדול של ה' יתברך שסלל להם את הדרך לתיקון.

ההיסטוריה רצופה מחלוקות ומלחמות. כאשר היו רק שני אחים בעולם, כבר היו מריבות שהגיעו עד לרצח. בדור המבול הייתה שחיתות מוסרית גמורה שכמובן בלטה גם ביחסים שבין אדם לחברו, כמו שאומר רש"י 'הייתה מריבה ביניהם'. והנה בסוף הפרשה אנחנו פוגשים סוף אנשים שמצליחים להתאחד ולחיות בשלום זה עם זה ולהירתם יחד למשימה משותפת: "ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים" – אנשי דור הפלגה.

זו הייתה בחינה של שלום, כמו שאומר רש"י שמהם לומדים ש'שנוי המחלוקת וגדול השלום', ואמנם נקודה זו נזכרה לזכותם, ובגללה ה' לא כילה אותם לגמרי כמו שכילה את דור המבול – אך היה זה שלום להרע, לא שלום שמטרתו להתקרב לה', אלא שלום במטרה להתרחק מה', לחלוק עליו ולמרוד בו. ומה עשה להם ה' יתברך? ה' גרם לפירוד ומחלוקת ביניהם על ידי שבלבל את שפתם, וכך הפיץ אותם על פני כל הארץ.

זה לא עונש. זו התוצאה.

ונשאלת השאלה: הרי לכאורה השלום היה הנקודה הטובה שלהם, וה' כל כך אוהב ומחשיב את השלום, אם כן, מדוע עשה ה' פירוד ומחלוקת ביניהם?

החונן לאדם דעת זיכה אותו להבין שבאמת זה לא עונש, אלא זו התוצאה הישירה של מעשיהם הרעים. מדוע? כי כאשר בני אדם

המפתח לישועה תלוי בידיים שלך!

בשותפות קטנה למען הבחורים הצעירים אתה זוכה שכל התורה שילמדו בבית המדרש יהיה לזכותך!

02-5308000

האנושות נחלקת לפי שלושת בני נח שם חם ויפת, וגם בכל אדם בפרטיות יש בחינה מכל אחד מהם. בני שם הם אותם שמשקיעים בפיתוח השכל, על מנת להביא ברכה וחיים וידע לעולם, ואלו גם נקראים אהבי הטוב. ועל אלו נאמר "ראיתי בני עליה והן מועטין" בני חם הם אותם אנשים שחיים את החיים העממיים, חיים הם אכילה ושתייה ומילוי כל הצרכים הטבעיים ללא עיסוק במושכלות, ואלו יקראו גם בשם אהבי התענוג. ובני יפת הם אלו שמשלבים בין חיי החומר לחיי הרוח, ופעמים יתחברו לבני את יתעלה, ופעמים יותרו לעצמם ויחיו את חייהם כעני של חם, הכל לפי התועלת באותה עת, ככל יקראו גם בשם אהבי התועלת.

וכל אלו הבחינות של שם חם ויפת נמצאות ופועלות במינונים שונים ובעוצמות שונות אצל כל אדם ואדם. שם היא הנשמה שמשכנה במוח, דרכה ההשגה בנושא ודרכה ההשכלה והחכמה, בזכותה מבדיל אדם בין מגונה לנאה, ודרכה מקבל אדם תבונה, עליה נאמר "וְנִשְׁמַת שְׂדֵי תְבִינִים" ועוד נאמר בה "מקור חיים שֶׁכָּל בְּגֵלְיָו",

והיא מקור הברכה. חם מייצג את הכוחות הטבעיים שבנו, את חושי הטעם והמימוש, שפועלים בנו ומפעילים אותנו כמעט ללא בחירה. ובתווך, בין השכל לתאוה נמצא 'יפת' המייצג את הכח המתעורר, הוא אותו כח שמעורר אותנו לאהוב ולשנוא, להתאכזר ולחמוד, ועל הכח הזה אמר בעל ספר ציירה, "לב בנפש כמלך במלחמה", כי כח זה נמצא בין שני כוחות שונים ומנוגדים, מצד אחד השכל רוצה לקואליציה משותפת נגד התאוה, מצד שני התאוה רוצה אותו כי בלעדיו אין לה את עוצמת החווה, וכך מתנדנד לו יפת בין אהלי שם, למשכנות חם, בין היוצר ליצירה, המלך והשפחה.

והאדם הוא בעל בחירה, בכל רגע נתון יש לו יכולת להפעיל אל השכל ולחזק כח הנשמה, להיות מלך של ממש, כמו מושל על יפת ושניהם מושלים בחם, כמו שאומר הכתוב בפרק ה' אלהי שם, ויהי כנען עבד למו. יפת אלהי-ם יפת וישכן בְּאֶהֱלֵי שָׁם, והכסוף מודיענו סדר העבודה. בפרק ה' אלהי-ם שם הדבר המבורך הוא השכל, שם משכן החיים הברכה, וכנען שהוא בנו של חם, היינו התאוה וכל תולדותיה, הפקידים להיות משועבדים לשכל זהו ויהי כנען

והיא מקור הברכה. חם מייצג את הכוחות הטבעיים אל השכל, היינו שאינו מפרז בתענוגות החושים יותר מכדי צורכם, יש לו יכולת למשוך גם את יפת לקואליציה, וכך האישיית של האדם אינה מפוצלת בין כוחות נפרדים, כמו שאמר יפת אלהי-ם לית וישכן בְּאֶהֱלֵי שָׁם, ויהי כנען עבד למו, כלומר מתי יפת אלהי-ם לית, מתי שהוא ישכן בְּאֶהֱלֵי שָׁם שרק אז ויהי כנען עבד למו, ואז שלום על ישראל.

על פי זה נוכל להבין שגם סיפור התביה הוא הסיפור של כל אחד מאתנו, כי גם התביה הייתה בנויה משלושה מדורים "תחתים שנים ושלשים", המדור הגבוה, בו שכנו נח אשתו בניו ונשי בניו, הוא מדור האדם, היינו מדור השכל. המדור האמצעי מדור החיות הוא כנגד הלב, מדור הרגשות והתשוקות, והמדור התחתון הוא הטבעי, שם יש צרכים שאינם מתחשבים לא בשכל ולא ברגש, כי כח התאוה הוא כח עיוור שלא רואה בעיניים שום מושכלות, ובשכיל לשרוד את המבול התמידי, צריכים להשתדל לשכון במדור העליון, לרדת למדור האמצעי כדי לזון את החיות הטורפות והטמאות במידה ובמשורה, ולנקות ולצחצח את המדור התחתון שלא יבאיש את כללות התביה.

פנינים חסידות ברסלב

מהרה"ת התבטא פעם קשה לענין הפגם שנקפשינו חתן וכלה לפני נשואיהם, ואמר: "מבול של מים - נשבע הקדוש-ברוך-הוא שלא יביא לעולם, אולם על מבול של אש - לא נשבע... ובזה שחתן וכלה נכפשים קדם חתנתם, צריכים לפחד ולהתירא מנשבע מבול של אש..." (שטי"ק - בתק"ט)

מהרה"ת אמר: קדאי לו לאדם לחיות שבעי שנה, פעולם הנה עם כל הסבל והצרות, אפלו אם לא יחטוף וינעשה האדם שום דבר הגון וטוב, רק זה שיימנע עצמו מהרה"ר רע אהד פחות, גם זה קבר קדאי. והנה מפיטרי בזה האבר"נ ואומר: "וכל שכן וכל שכן קשועשים עוד איזה מצוה, בודאי קדאי וקדאי". (שם - בתק"ט)

פעם אמר מהרה"ת, "למה הנה צדיק זה וזה גדול במעלה כל-? - משום שנהיה לו כל-הך הרבה התחזקות". וכך מנה כמה וכמה צדיקים שפעלם לא הגיעו למדרגתם כי-אם על-ידי התחזקות, וסיים: "ומדוע הנני כמו שאני, משום שיש לי כך הרבה התחזקות. (שם - בתק"ט)

א ב ש החיים

- * עקר האדם הוא השכל.
- * עקר השכל זה להשכיל שיש שכל שהוא מעל השכל שכן.
- * האמונה היא עקר השכל.
- * שכל עם השלוש אותיות גימטריא שמחה למדון ששכל אמת מביא שמחה.

שׁו"ת של חסד

לאכול בסעודת שמחה של נוי - ח"ב

דיון הלכתי המוגש ע"י בית הוראה "חוט של חסד" מאת הרב"ג ר' אלהן שלום אלגרוד שליט"א ר"ב הוראה ודונ"ץ דקהלנינו

בשבת עשירי שאל עובד במפעל בצפון הארץ, שבעל המפעל הוא ערבי מוסלמי, האם מותר לו להשתתף בסעודת שמחה שעורר בעל המפעל באולם כשר למחדש. בחלק הראשון של התשובה, הובאו דברי הגמ' במס' ע"ז שאסור להשתתף בסעודה שמחה שעורר גוי, ובטעם הדבר נחלקו הראשונים: אליבא דרש"י וסיעתו זהו משום שמודה לע"ז ותקריב ע"ז, ואליבא דהרמב"ם וסיעתו זהו משום איסור חתנות. כמ"כ הובאה שיטת התנא דבי אליהו שמחמיר טפי ואסור להשתתף בכל סעודה שעורר גוי ולא רק בסעודת שמחה. השבוע נמשיך לדון בשאלה הנ"ל.

ה. פסיקת הטור והשר"ע

הטור והשר"ע (יו"ד סי' קנ"ב סעיפים א'-ב') פוסקים דין זה הלכה, וז"ל הטור: "עכו"ם העושה משתה לחופת בנו או בתו, אסור לישראל לאכול שלם אפילו אוכל משלו ושמעו שלו עומד עליו ומשמש, ומאימתי אסור? מקודם החופה - משיתחיל להכין שום דבר לצורך החופה, ולאחריהם - בסתם לי יום ולאחר לי יום מותר, אבל אם אומר שמזמינו בשביל החופה - אסור עד לי"ב חדש ולאחר י"ב חדש מותר אפילו הוא אומר בשביל החופה, ואם הוא אדם חשוב שהעכו"ם שמח בו - אם אומר מחמת החופה אסור אפילו לאחר לי"ב חדש אפילו אינו שומע ממנו שמודה לאליל דמסתמא מודה כיון שהוא שמח בו שהוא אדם חשוב. ואם העכו"ם שולח לישראל לביתו עופות חיים או דגים, כתב א"א הרא"ש ש"ז בתשובה שמתירם". ומצינו כמה וכמה מחלוקות בין האחרונים בדעת הטור והשר"ע:

משתה לנשואי בנו או בתו ומזמין ליהודים לאכול עמו... וגם עוד אינו אסור אלא הזמנה של משתה נשואי בנו או בתו, אבל בלאו הכי מותר. האם האיסור הוא רק בסעודה ממש או אפילו בשתייה בעלמא: (א) הן איש חי [הנ"ל] פוסק שהאיסור הוא רק בסעודה ממש ולא בשתייה שהגוי מביא קפה ודברי מתיקה בלבד, וז"ל: "עכו"ם הקושה משתה לנשואי בנו או בתו ומזמין ליהודים לאכול עמו... מיהו זה אינו אלא אם מזמינו לסעודה של משתה ושמחה שעורר שולח עם פירות ושכר, אבל אם אינו הגוי מביא אלא רק כוס של קהו"ל" וחתוכית מתוק כדרך שמביאין להבאים לעשות וזית"א - לית לן בה". (ב) אמנם הדרכי תשובה [שם סק"ד] מביא בשם האחרונים (הפרי"ת, כנה"ג ושו"ת חסד לאברהם) שהאיסור הוא אפילו בשתייה בעלמא, וז"ל: "ולפעמים אף שאין שם אכילה, מ"מ עכ"פ שותין יין שרוף ביחד... וצריך להזהיר על זה, ושומר נפשו ירחק מהם עיי"ש". (3) על אף שהאסור לישראל ללכת לסעודת משתה של גוי, האם מותר לו ללכת ולאחל לגוי מזל טוב: (א) הט"ז [אליבא דשר"ת משנה הלכות ח"ו סי' קי"ח] סובר שהאיסור הוא רק לאכול בסעודת המשתה של הגוי, אבל מותר ללכת ליסוף לאחל מזל טוב. כך גם סובר הגר"ע יוסף זצ"ל [שו"ת מעין אומר ח"ה פ"ו סי' כ"ב (עמוד 102):] וכן כתב בשו"ת מעין אומר ח"ה פ"ו סי' י"ג בסוף התשובה (אלא שניתן לדחות טעמם ליכא ראייה כיון שמדובר בגוי שהוא חסיד אומות העולם עושה טובות רבות לישראל, ולא מדובר בגוי רגיל). (ב) שו"ת משנה הלכות [הנ"ל] סובר שיש להחמיר ואם אפשר שלא לילך כלל - יותר טוב, וז"ל: "העולה לדין בבית חתנות של עכו"ם... ואם אפשר שלא לילך כלל - יותר טוב! ובפרט שמי שאינו אוכל יש לו תרומים הרבה שאינו יכול לאכול אם רוצה בתרומים שלא לגרום איבה, ואם העכו"ם מבין שהישראל צריך מאכלים כשרים - יבין ג"כ מה שאינו אוכל כלל".

ז. האם האיסור לאכול בסעודת שמחה הוא רק אצל גוי עובד ע"ז

נחלקו הפוסקים האם האיסור לאכול בסעודת שמחה של גוי נאמרה דווקא בגוי עובד ע"ז, והאחרונים [שו"ת חסד לאברהם אלקלעי יו"ד סי' כ"ו, ספר זכרונות לחיים ח"ב דף ל"ט סעי' ב, הגר"ע יוסף זצ"ל בשו"ת יביע אומר ח"ה פ"ו סי' י"ג, הגר"י זילברשטיין שליט"א בחשו"ק חמד ע"ז ח' ע"א ד"ה "עכו"ם ששעה משתה לבנו", ועוד], תולים את המח' הנ"ל במחלוקת בין רש"י והריטב"א וסיעתם לבין הרמב"ם וסיעתו [שהובאה לעיל באותיות א'-ב] - האם האיסור הוא משום שמודה לע"ז ותקורב ע"ז או שהאיסור הוא מצד חתנות; דאם האיסור הוא משום ע"ז - מותר לאכול סעודת שמחה של מוסלמי כיון שאינו עובד ע"ז, ואם האיסור הוא משום חתנות - אף בסעודת שמחה של מוסלמי אסור לאכול כיון שגם לגביו שיך איסור

חתנות. הרא"ש בתשובה [כלל י"ט סי' כ"ב] כותב להדיא שאף בבית הישמעלי מוסלמי אין לאכול סעודת שמחה, וש"מ שאסור כדעת הרמב"ם וסיעתו שטעם האיסור הוא משום חתנות, וז"ל: "וישמעאל שעשה משתה לבנו ושלה לישראל פת פלטר או עופות חיים. מפשטיה דקרא ומשמעות הלכה משום שאינו אסור אלא יוקרא לך ואכלת מזבח" - שהוא קרוא לאכול בבית הישמעאל". כך גם פוסקים הגר"ח פלאגי זצ"ל [שו"ת חיים ביד סי' כ"ט] הכותב שם שכן דעת הט"ז [ביד"ד סי' קנ"ב סק"א], הלבוש [שם סי"א אליבא דשר"ת משנה הלכות ח"ו סי' קי"ח], שו"ת חסד לאברהם אלקלעי [הנ"ל], ספר זכרונות לחיים [הנ"ל], שו"ת משנה הלכות [הנ"ל], הגר"י זילברשטיין שליט"א [הנ"ל], וכן נראה דעת הגר"ע יוסף זצ"ל [בשו"ת מעין אומר ח"ה פ"ו סי' כ"ב (עמוד 102)] שמתיר במסקנתו רק ללכת ולאחל מזל טוב ולא מותר להשתתף בפועל בסעודת השמחה של הישמעאלי (ורק במקרה שהישמעאלי הוא מחסידיו אומות העולם ועושה רובה טובות לישראל [כמובא בתשובתו בשו"ת יביע אומר הנ"ל], מותר לאכול בסעודתו בתנאי שזה בחדר אחר ונפרד עיי"ש).

ב) הרדב"ז בתשובה [ח"ד סי' כ"א] כותב שהאיסור הוא רק לאכול בסעודת שמחה בבית גוי עובד ע"ז, וש"מ שסובר כדעת רש"י והריטב"א וסיעתו שהאיסור הוא משום שמודה לע"ז ותקורב ע"ז, וז"ל: "שאלה. נכרי שרוצה לעשות משתה לבנו (ומזמין את הישראל להשתתף, האם מותר)... תשובה. מסתברא לי דמותר... אבל אם מראין העדברים שיש באותו משתה חשש של ע"ז, ודאי אסור לישראל ללכת שם, וזה פשוט" (אמנם הגר"ח פלאגי זצ"ל [הנ"ל] לומד מדברי הרדב"ז איפאכ - שסובר כדעת הרמב"ם וסיעתו וצ"ב 121). כך גם פוסקים [ע"פ ביאור הגר"ע ודאי זצ"ל [הנ"ל] הפרישה יו"ד סי' קנ"ב סק"ב ובדרישה שם סק"א] והש"ך [שם סק"א] ובנקודות הכסף על הט"ז [הנ"ל].

בשבע הבא בעזה"י, נביא את חלק השלישי והאחרון של התשובה.

ו. האם מוסלמי נחשב כעובד ע"ז

ידון השאלה היה על בעל מפעל ערבי

המשך דבר ראש הישיבה

לחזור לגן עדן ולחזור להפוך את העולם הזה לגן עדן. לכן אם אתה עדיין לא חי בגן עדן, עליך לחפש ולדרוש ולבקש את האמת, עד שתגיע לקיום התורה והמצוות בדרך שבה תרגיש חיי אושר וגן עדן בעולם הזה; ואם אתה זוכה ברוך ה' לטעום את העונג של האמונה והתורה והמצוות, עליך להפיץ ולקרב ולזכות עוד ועוד יהודים לאור הנפלא שייטעמו גם הם מטעם החיים ויחיו בגן עדן עלי אדמות.

חיי התורה והמצוות, חיי האמונה – הם גן עדן. כל שבת, כל חג, חגי תשרי המתוקים, כל אחד בצבע ובריח ובטעם המיוחד שלו, כל מצווה, כל לימוד תורה – זה כל כך מתוק. זה ממש גן עדן. ואילו חלק גדול מאחינו בני ישראל עדיין נמצאים בגיהיני גיהינום. הגיע הזמן לעשות שלום אמתי בעם ישראל ובעולם כולו, על ידי שנפתח את השערים של גן העדן, קודם כול לעצמנו ולמשפחותינו ולאחר מכן לכל עם ישראל, שכל יהודי ייצא מהחושך, ישמח, וייגאל באמת בגוף ובנפש!

כולנו אנשי מכירות

כל אחד צריך להבין טוב: אם אין לך מה למכור, זה סימן שעוד לא קנית בעצמך. בשמיים ישאלו אותך "נשאת ונתת באמונה?" – אם לא הייתה לך אמונה, למה לא קנית? ואם הייתה לך, למה לא מכרת? כולנו בעולם הזה רק נושאים ונותנים. מבינים עוד קצת, טועמים עוד קצת, ומאירים לאחרים עוד ועוד.

מורי ורבותי, עם ישראל היקר, תאמינו לי שאין לי שום עניין לכתוב רעיונות. מה שכתוב לפניכם זה לא רעיון יפה, אלא זו דרך חיים. זה יסוד שצריך לשנות לאדם את כל הגישה לחיים, להפוך אותו למאבק של אמונה, לאיש מכירות "משוגע לדבר", שיהיה אוהב אמונה ורודף אמונה אוהב את הבריות ומקרבן לאמונה. תקנה אמונה מתוך שלום, בלי דעות קדומות ובלי מחיצות, עד שתחיה חיי גן עדן בעולם הזה, ואז תמכור אמונה בכל הכוחות עד שכל העולם הזה יהיה באמת גן עדן.

באת יפה ומבורך לכל בית ישראל.

אברהם

דברי חכמים בנחת נשמעים

סיפור לשולחן שבת

השיבו לו כי זה הסדר ואלה הם חוקי המשטר. "בארצנו סובבים לא-מעט גנבים, גזלנים ורוצחים, וכדי שידעו הבריות להיזהר מהם, דרושה תעודה מזהה לכל אדם, כדי לדעת את מידת יושרו", הוסיפו היהודים והטעימו. "וגוי זה הוא-הוא המופקד על כל ענייני החוק והיושר?!", הביע את תמימתו המלאך בקול. "לא", נענו הסובבים, "מעל שוטר זה עומד מפקד המשטרה, והוא הנושא באחריות לסדרי-החיים בארצנו".

לא נחה דעתו של המלאך והוא הוסיף לתהות גם על טיבו של מפקד המשטרה. הוסבר לו כי מעל מפקד המשטרה עומד שר-המחוז הנכבד. "ומיהו אותו שר-המחוז?", חקר המלאך. "שר-המחוז התמנה על-ידי הקיסר ירום-הודו בכבודו ובעצמו!", השיבו לו. "ומה טיבו של הקיסר ירום-הודו בכבודו ובעצמו, שעל-פיו יישק דבר ובמצוותו ימונו שרים ושוטרים שתפקידם להשגיח על הסדר והיושר במדינה?", הוסיף המלאך לחקור ולדרוש.

התבלבלו מעט הסובבים מהשאלה הישירה, ובגמגום קל השיבו כי "הקיסר... הקיסר הוא גיבור מלחמה, אשר בכוחו ובגבורתו ניהל מלחמות גדולות, הרג את שונאיו, עד שכבש את המדינה כולה". מילא המלאך פיו שחוק ואמר: 'האם נסתתרה בינתכסם! איש אשר רצח רבבות בני-אדם ממנה שר-מחוז הממנה את מפקד המשטרה, העומד מעל השוטרים, שתפקידם להבטיח חיים מתוקנים של יושר וצדק במדינה?!'.

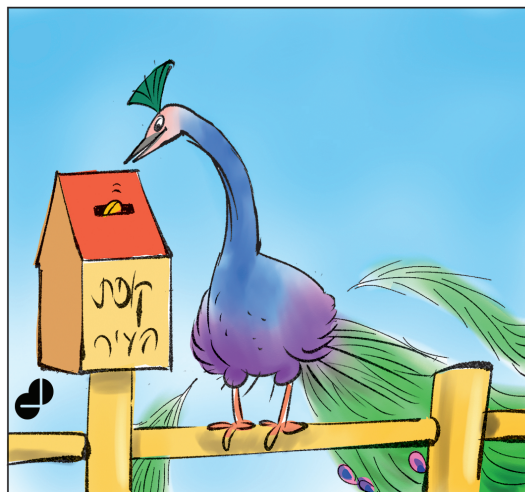
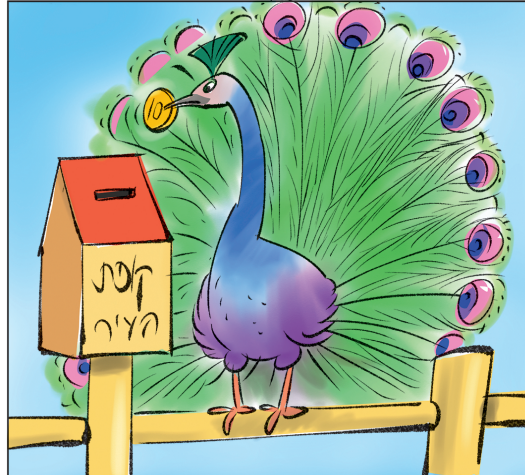
כל אותה שעה עמד המגיד קפוא במקומו והאזין לדברים בפנים חתומות. וכאילו צריך היה משל התוכחה הנוקב של רבי אייזל פירוש, משהבחין בכך ר' אייזל חרף פנה והשלים גם את הנמשל: "כבוד המגיד בא להטוף מוסר ליהודי סלונים, על שהם מוציאים מפהם דברי דיבה, רכילות ולשון-הרע, בעוד הוא-עצמו נכשל בעניין זה ממש, בהוציאו לעז על קהילה שלמה תמימה וישרה העושה רצון קונה בשמחה!..."

המגיד עמד על טעותו המרה ושינה דרכו בדברי תוכחה מתוך אהבת ישראל תמימה, ובמציאת נקודות טובות בכל בר ישראל.

אייזל חרף בסיפורו:
☆☆☆
מעשה באחד ממלאכי מעלה שירד לעולם הזה, ברצותו להכיר את בני-האדם. נזדמן המלאך לעיר גדולה; ראה את בתיה היפים, את בתי-החרושת, את גינותיה ופרדסיה

אתם ספר המידות! אייזל

מכתב אייזל

סגלה לבטל גאווה, לתן צדקה. [גאווה ו']

ואת כל שאר תענוגות העולם. מצאו הדברים חן בעיניו ונהנה הנאה מרובה. בינתיים נאספו סביב המלאך כמה יהודים, והוא סיפר להם כי הוא שמח מאוד להכיר את העיר הזאת, להתענג מיופיה ולפגוש את אישיה. לפתע ניגש אל המלאך גוי גס ופשוט, במדי שוטר, ודרש ממנו להציג תעודה מזהה. המלאך לא הכיר את שפתו של השוטר, ועל-כן לא הבין את דרישתו. פנה אל היהודים סביבו ובידר מה רצונו של השוטר. הסבירו לו היהודים כי הוא מבקש לראות תעודה מזהה, כדי לדעת מה שמו ושם-משפחתו, מהיכן בא ולכן פניו מועדות. תמה המלאך ושאל את היהודים המקיפים אותו לשם-מה צריך הגוי לדעת את שמו ואת סדר מסעו.

אל העיר סלונים הגיע באחד הימים מגיד מפורסם, זה נודע בכושר דיבוריו, תוכחותיו, וביכולתו המיוחדת להוכיח את הציבור ובכך לעוררו לתקן את דרכיו, ולהחזירם בתשובה. המגיד נהג לשלב בדרשותיו מעשיות ומשלים, שמשכו את אוזני השומעים וכבשו את ליבם, ואז, כשהכל היו שקועים בסקרנות ובמתיחות רבה להמשך דברי המגיד, ופרוש משליו, היה מפיק את הלחץ וממטיר על ראשיהם את אש תוכחתו בתוקפנות ועזות רבה ללא רחם.

שומעי לקחו של המגיד היו אז בעיניהם לכולם, וגם אם מלאים הם מצוות כרימון, הרי שאחר דרשתו של המגיד היו אלו כאין וכאפס לעומת גודל עוונם וחסרתם. ליבם של השומעים היה נשבר בקרבם, לשמע דברי המוסר והתוכחה. ומרב צער לא ידעו את דרכם לתשובה.
***

כאשר נודע בעיר סלונים כי המגיד הידוע ידרוש בבית-הכנסת המרכזי, התאסף קהל גדול להקשיב לדרשתו. גם המרא-דאתרא, רבי יהושע-אייזיק ספירא- 'רבי אייזל חרף', בא לבית-המדרש, בבקשו לתהות מקרוב על קנקנו של המגיד הנודע, שרבים הלילו ושיבחו את דרשותיו. משראה המגיד את רב העיר בתוך הקהל, החליט שלא לספר שום מעשייה בדירתו, אלא פתח את דבריו בכמה מאמרי חז"ל, וכדרכו בקודש החל לזרוק מרה בשומעים ולירות בהם דברי תוכחה קשים כגידים, על שאינם נזהרים במצוות שבין אדם למקום ובדברים שבין אדם לחברו, ועל שהם נכשלים בלשון-הרע ורכילות, מוציאים לעז איש על רעהו, ועוד כהנה וכהנה.

הקהל שגדש את בית-המדרש הקשיב לדברים בראש מורכן, כמי שמקבל נזיפה חמומה ויודע שהדבר מגיע לו. כל אותה שעה זע המרא-דאתרא על מקומו באי-נוחות. דעתו לא הייתה נוחה מסגנון הדברים החרוף ומהטון הקשה שבו נאמרו. נוהג היה הוא להנהיג את בני קהילתו ביד רכה, ואת דברי תוכחתו היה מעביר ברוך ונועם מתוך אהבת ישראל אמיתית.

לאחר שסיים המגיד את דרשתו, ניגש אל הרב כדי לשמוע את חוות-דעתו על דבריו חוצבי על הלבוש ועל הרושם שעשו על השומעים. הישיר אליו רבי אייזל מבט נוקב. "שמעתי כי כבודו רגיל לספר מעשיות בתוך דרשותיו", פתח ואמר, "ומכיוון שהפעם שינה ממנהגו ונמנע מלספר מעשייה כלשהי, אספר אני לו מעשייה" פתח ר'

קו האמונה
 לשמוע אמונה כל יום כל היום
 02-6444250
 להתחזק יחד עם הרב שלום ארוש שליט"א

חינוך באהבה

משפחה אחת, ילדים שונים פרק ב'

מאת הרב יצחק אבוחצירא. מחנך ויועץ חינוכי

"דוד, נו תכפתר כבר את החולצה, אתה תאחר לבית הספר" מזרזת גב' כהן את בנה בן השבע.
"דוד, מה יהיה איתך, משה אחיך היה מכפתר חולצה כבר בגיל שלוש ואתה בן שבע ומתעסק איתה כבר חמש דקות..."

פס יצור משפחתי

אמא של דוד, כבר לא מסוגלת לחוות מידי בוקר את טקס כפתור החולצה של דוד. היא הייתה רוצה שדוד יהיה כמו אחיו הבכור שהיה מכפתר חולצה כבר בגיל שלוש. בסדרה הנוכחית "משפחה אחת-ילדים שונים" נתמקד בע"ה בנושא חשוב במיוחד בחינוך הילדים והוא: הפנמת המציאות שבכל משפחה גדלים ילדים שונים, עם אישיות שונה, דעות שונות, רצונות שונים וטבעים שונים.

אכן רצוננו "לייצר" חינוך-ילדים כמו על פס יצור, שכולם יתנהגו באותה צורת התנהגות ואת כולם נחנך באותו סגנון חינוך, זה גם היה מקל מעלינו את עבודת החינוך והיינו פנויים להשקיע יותר בילדים, אך...

המציאות מלמדת אותנו, שהורים רבים שהתאמצו מאוד לחנך את ילדם הראשון ובאמת הצליחו, כאשר התחילו עם השני הם מרגישים שהם קצת תקועים.

כל מה שהלך די בקלות עם הבכור לא מסתדר כלל עם הבא בתור ובוודאי לא עם הבאים אחריו. ההורים המתוסכלים כלל לא מבינים מה קורה כאן: "עד שסיגלנו שיטת חינוך שעבדה באופן יוצא מן הכלל עם הבכור, פשוט לא מסתדר עם האחרים". ובאמת צריך להבין איפה נוצר השוני, למה הילד השני לא מוכן לקבל את ההדרכה ושיטת החינוך של הוריו, הרי אצל הבכור השיטה הייתה ממש "סיפור הצלחה".

השקפה של תורה

חכמינו הקדושים למדו אותנו: "כִּשְׁשׁ שְׂאֵין פְּרִיצוּפוּתֵיהֶן דּוֹמִין זֶה לָזֶה כִּי אֵין דִּיעָתָן שׁוֹין זֶה לָזֶה, אֶלָּא כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ דַּעָה בְּפִנֵי צַמּוֹ" (מדרש רבה במדבר פרשה כא'). או כפי שאומרים העולם "כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות". כשם שאנו מבינים שיש הבדל מהותי בין ילד בגיל שנה לילד בגיל שש. וכשם שאי אפשר לצפות מילד בגיל שנה שידע לאכול לבד בלי ללכלך את סביבתו, כך צריך להבין שישנם ילדים

עם אופי שונה וטבעים שונים.

וכפי שמפרש המלבי"ם את הפסוק: "חֲנֹךְ לְעַרְבֵי עַל פִּי דִרְכּוּ גַם כִּי יִקְוֶין לֹא יִסּוּר מִפְּנֵיהֶם" (משלי כ"ו/ו): "מצוה שיהיה החינוך על פי דרכו ולפי הרושמים שיש בו, אל מה שהוא מוכן אליה, כי כל אדם מסוגל מטבעו לעניין אחר..."

ואף אצל יעקב אבינו מצאנו, שבשיחה עם בניו קודם פטירתו קרא לכל שבט ושבט בשם שונה וכינה כל בן בתכונות אחרות כגון נפתלי-איילה, דן-נחש, יששכר-חמור, יהודה-אריה וכו'.

לכל בן גילה יעקב אבינו שה' יתברך נתן לו תפקיד אחר ומשימה אחרת בעולם לפי הטבעים והתכונות שהוא טבע רק בו.

"השוואות" לא אצל הילדים!

לכן, אי אפשר לחנך את כולם בשווה, ובוודאי שאין כל תועלת בהשוואה בין הילדים. השיטה שהצלחתם בה בחינוך ילד אחד אינה ערובה לכך שתצליח גם בילד אחר.

עלינו לדעת, שהקב"ה טבע בכל נשמה ונשמה כוחות וטבעים שונים. ולכל אחד נתן מטרות ויעודים אחרים שאותם הוא צריך להגשים בחיים. ואין ילד הדומה לחברו ואף לא לאחיו התאום, עיני ערך יעקב ועשו.

קראתי פעם סיפור, על רבנית אחת אשת חינוך ידועה, שנסעה ביחד עם אישה וששת ילדיה. הרבנית התרשמה מאוד מההתנהגות הנהדרת שהפגינו הילדים זה כלפי זה וכמובן כלפי אימם, למרות שלכל אחד הייתה אישיות שונה ומיוחדת משלו. לשאלת הרבנית כיצד הצליחה האם לחנך כך את ילדיה? השיבה האם: "הקָבָה מִיִּם זָרְמָה בְּקֶרֶר" עד שהצלחנו להגיע להרמוניה משפחתית שכזו.

הילד הראשון שלי היה מה שכולם מכנים "התינוק המושלם" רגוע, שקט, שלו, פשוט תענוג!

המציאות טפחה על פנינו באופן מפתיע כאשר נולד הילד השני, שנטה להתעצבן במהירות, היה בעל מצבי רוח משתנים, רגיש ובאופן כללי- ילד קשה! אותן הטכניקות שבהן השתמשתי בגידול הילד הראשון די בהצלחה, נחלו כישלון חרוץ עם הילד השני! אחר כך הגיעו "ילד

מספר שלוש", "ארבע", "חמש" ו"שש" כשלכל אחד מהם אופי שונה ונבדל מאחיו.

לאחר שהתייעצתי רבות באנשי חינוך הבנתי שאהיה אם מוצלחת הרבה יותר, אם במקום לכפות על ילדי דרישות להתנהגות אחידה, התחלתי להבין את השוני בניהם ואת המיוחדות שבכל אחד מילדי. הגישה החדשה איפשרה לי להיות את תכונות האופי המיוחדות של כל אחד מילדי על מעלותיו וחולשותיו, וכך נתאפשרה לי לבנות ציפיות מציאותיות עבור כל אחד מילדי, עד שבנתי בע"ה "הרמוניה משפחתית" מתוך השוני של כל אחד מילדי.

ניסיון של אמונה

פעמים רבות אנחנו חולמים ומדמיינים שיהיה לנו ילד מושלם.

בחלומות הלילה, האם המאושרת כבר מאכילה את בנה הפעוט, היא משחקת איתו בנחת ושרה לו שירים רגועים.

בחלומה, היא קושרת סרטים וורודים על הצמות של בתה החייכנית...

אך כאשר הילד נולד, פעמים והוא ממש אינו עונה על הציפיות, בבחינת לא "לְעַרְבֵי הַתְּפִלָּתִי!!!"

אם גם אתם מרגישים כך, גם אם אתם חשים לעיתים כי הילד "לא ענה על הציפיות", דעו לכם שאתם נמצאים בניסיון גדול של "אמונה".

עליכם להבין שאת הילד המיוחד הזה, ה' נתן במיוחד בשבילכם, לפי הכוחות שיש לכם ודווקא אצלכם הוא יוכל לגדול, להתפתח ולהשיג את המטרות שלשםם ה' שם אותו דווקא אצלכם.

ה' לא נתן לנו שום ילד "בטעות" ח"ו, וכל דבר מושג ומדוקדק מאיתו יתברך ולכן אל לנו לְרַטֹּן: "איפה טעית", "במה נכשלתי", "למה ה' מעניש אותי בילד כזה".

ילד שונה הוא ניסיון, אך ילד קשה הוא ניסיון גדול מאוד; שום דבר לא הולך איתו בקלות, ולפעמים צריך ממש מסירות נפש גדולה ומאמצים רבים, כדי לראות תוצאות חיוביות. על ילדים כאלו, אמרו רבותינו "נוח לו לאדם לגדל לגיון של איתים בגליל ולא לגדל תינוק אחד בארץ ישראל".

אבל אסור לשכוח שה' שם אותו דווקא אצלנו כי רק כאן הוא יגיע לשלמות שלו.

שלשה שלבים

בכדי להתמודד ביתר קלות עם ילד שונה בבית, נחלק את העבודה לשלשה שלבים.

השלב הראשון- להאמין שהכול מכוון מה'. לכל ילד ה' נתן תכונות ואופי שונה, כי יש לו תכלית, מטרה ויעוד שונים.

לא כל הילדים שווים, ובוודאי "לא כולם אתרוז". עלינו להכיר את תכונות האופי של כל ילד בנפרד ולפעול בהתאם לאמונה הזו, דהיינו להתאים לכל ילד "תוכנית עבודה המותאמת לאופיו".

עם הילד הקשה נדרשת עבודה שבעתיים, אבל אל לנו לשכוח שזה ניסיון וצריך לעמוד בו באמונה, גבורה ותפילה, כי באמת אין פתרון מועיל יותר, מאמונה ותפילה.

השלב השני- לאהוב ללא תנאי, כל אחד מילדינו הוא מתנה מה'. מגיע לילדים שלנו שנהאב אותם בלי שום סיבה או תכונה. אם

אני אוהב ילד מסוים בגלל יופי, כישרון או פוטנציאל, כפי שמגדירה אותם הנורמה החברתית, אז האהבה שלי אנוכית. רק אם אני אוהב "סתם ככה" - רק אז אני אוהב אמיתי.

עלינו להפנים, כי ילד אינו "כרטיס הביקור" שלנו, הוא הילד שלנו.

להורים רבים בימינו, קיימת נטייה להתייחס אל ילדיהם כאל כרטיס ביקור- אם הילד מוצלח, יפה, חכם וכו' הם מתגאים בו, מציגים אותו לראווה וזוקפים זאת כהצלחתם ובאם לא הם מתביישים בו, מחביאים אותו, מתנערדים ומתעלמים ממנו ומרגישים שהוא כשלון.

עלינו להבין שגם הילד "הזה" הוא שלנו, גם אם הוא לא יצא בדיוק לפי דרישתנו וציפיותנו.

השלב השלישי- לחפש וגם למצוא את המיוחדות שבתכונות הילד ואפילו בתוך המידות או התכונות "הרעות" שלו, כי גם שם ישנם מעלות.

גילוי פוטנציאל

כהורים, נדרש מאתנו, לא רק להכיר את השוני של כל ילד ולקבל אותו כמובן מאלי, אלא גם להקדיש את מירב הכוחות לגילוי

ופיתוח הפוטנציאל הייחודי החבוי בילד.

עלינו לפתח ולעודד תחביבים ונטיות אישיות חיוביות אצל הילדים, לדוגמא: חוגי העשרה-לילד כישורני, מוסיקה-לילד היצירתי, פעילויות חברתיות-לילד החברותי

וכן הלאה.

הורה שמצליח לגלות את הייחודיות שבכל ילד מילדיו ונותן לו כלים להתמודד עם התכונות האופייניות לו- עוזר לו לפתח דימוי עצמי בריא ובכך הוא נותן לו את המתנה הגדולה ביותר שאפשר להעניק לילד "בטחון עצמי" המצליח בחיים.

המשך בשבוע הבא בע"ה

לייעוץ טלפוני ללא תשלום/או לתיאום פגישה צור קשר בימים ג' - ד' משה 8-10 בערב 0548-434-435 נייד: 0548-434-435 מייל: a0548434435@gmail.com

בדיחות הדעת

האב שואל את בנו: "משה, איך היו השאלות בבחינה שלך היום?"
משה: "השאלות היו בסדר גמור, הבעיה שלי הייתה רק עם התשובות..."

זמנים נח תשעט

ירושלים	תל אביב	חיפה	באר שבע
17:35	18:51	17:43	18:53
18:45	18:47	18:46	18:47
19:26	19:23	19:24	19:26

הפטרות השבת: ישעיה נד רני עקרה לא לידה

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" רח' שמואל הנביא 10, ירושלים ת.ד. 57669 טל: 02-5812210 פקס: 02-5812252 להצטרפות לקבלה בדוא"ל ולתגובות כתבו לנו 5812210@gmail.com

702 "מי ששותף איתי בעולם הזה, שותף איתי בעולם הבא" (הרב ארש)

מחפשת את עצמך בבית? בואי אלינו!

למוסדות חוט של חסד

דרושות טלפניות חדורות שליחות למשמרת צהרים (עדיפות עם נסיון)

- ✓ מקום עבודה מסודר
- ✓ הדרכה מקצועית
- ✓ בונוסים

לפרטים: 02-5308000
02-5308002